

**MAVZU: BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA IJODIY
QOBILIYATLARNI ANIQLASH VA RIVOJLANTIRISH XUSUSIYATLARI**

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Boshlang'ich ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Xudayqulova Fazilat Bo'riyevna

fazilatxudayqulova@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqola individual imkoniyatlarini ochib berish, ijodiy fikrlashni rivojlantirish va ijodiy faoliyatning turli qiziqishni shakllantirish uchun sharoit yaratish, shuningdek, iqtidorli bolalarni aniqlash, balki o'z qobiliyatini namoyon eta boshlaganlarni ham qo'llab-quvvatlash, kuzatish, sinab ko'rish va ijodiy topshiriqlarni berish orqali ijodiy moyilliklarni aniqlash; ta'limga individual yondashuvlarni ishlab chiqish, har bir bolada tajriba o'tkazish va o'z fikrlarini ifoda etish uchun o'zini erkin va ishonchli his qiladigan muhitni yaratish kabi fikrlar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: Ijodkorlik, ijodiy fikrlash, ta'lim dasturi, diagnostik topshiriq, testlar, individual yondashuv, malakali kombinatsiya

Kirish: Boshlang'ich maktabda ijodiy salohiyatni rivojlantirish bolaning shaxsiyatini shakllantirishda asosiy rol o'ynaydi. Ijodkorlik ijodiy fikrlashni, nostandart muammolarni hal qilish va o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Boshlang'ich maktabda bolalar yangi bilim va ko'nikmalarni juda yaxshi qabul qiladilar, bu esa ijodiy qobiliyatlarini ochish uchun ideal hisoblanadi. Chizmachilik, hikoya qilish, drama va loyiha faoliyati kabi ijodiy faoliyat xayolotni rag'batlantiradi, hissiy intellektni rivojlantiradi va o'zini namoyon qilishga yordam beradi. Bu bolalarga nafaqat akademik, balki ijtimoiy moslashuv, o'ziga ishonch va jamoada ishlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

Ijodkorlikning rivojlanishi o'rganishga va qiziqishni rivojlantirishga yordam beradi, jarayonni yanada qiziqarli shaklda rag'batlantiradi. Ijodkorlikni rag'batlantiradigan o'qituvchilar bolalarga o'zlarining noyob iste'dodlarini ochishga yordam beradi va ularni kelajakdagi qiyinchiliklarga tayyorlaydi.

Boshlang'ich maktabda ijodkorlikka e'tibor berish nafaqat ta'limga sarmoya, balki bola shaxsini barkamol rivojlantirish yo'lidagi muhim qadamdir. Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarida ijodiy qobiliyatlarni aniqlash yosh xususiyatlarini va individual farqlarni hisobga olgan holda kompleks yondashuvni talab qiladi. Asosiy usullarga quyidagilar kiradi:

1. **Kuzatish** - turli vaziyatlarda (o'yinlar, darslar, darsdan tashqari mashg'ulotlar) bolaning xatti-harakatlarini tizimli nazorat qilish. G'oyalarning o'ziga xosligi, fikrlashning moslashuvchanligi va qiziquvchanligiga e'tibor beriladi.
2. **Diagnostic topshiriqlar** - ijodkorlikni baholashga qaratilgan test va mashqlardan foydalanish (masalan, Torrance testi, figurali chizishni yakunlash uchun topshiriqlar, hikoyalar yozish).
3. **Ijodiy mahsulotlarni tahlil qilish** - chizmalar, qo'l san'atlari, insholar, loyihalarni baholash. Nostandartlik, hissiy ekspressivlik va ijroning mustaqilligi muhimdir.
4. **O'yin usullari** - ijodiy o'yinlar, rolli vaziyatlar, tasavvur va innovatsion fikrlashni rag'batlantiradigan aqliy hujumlar.
5. **Suhbatlar va anketalar** - bolaning qiziqishlari, afzalliklari va ijodiy faoliyatga bo'lgan motivatsiyasini aniqlash.

Usullarning samaradorligi qulay muhit yaratish, tashabbusni qo'llab-quvvatlash va original g'oyalarni rag'batlantirishga bog'liq. Shuni hisobga olish kerakki, ijodiy qobiliyatlar asta-sekin o'zini namoyon qiladi va ehtiyotkorlik bilan yondashishni talab qiladi.

Ijodkorlik - bu yangi, o'ziga xos g'oyalar, mahsulotlar yoki echimlarni yaratishga imkon beradigan shaxsiy fazilatlar to'plami. Bularga tasavvur, fikrlashning moslashuvchanligi, noan'anaviy assotsiatsiyalar qilish qobiliyati va tajribaga tayyorlik kiradi.

Shaxsni rivojlantirishda ijodiy qobiliyatlarning roli juda katta. Ular o'z-o'zini anglashga yordam beradi, odamga muammolarni hal qilishning noyob usullarini topishga yordam beradi, tanqidiy fikrlash va hissiy aqlni rivojlantiradi. Ijodkorlik, shuningdek, o'ziga ishonchni kuchaytiradi, chunki u individuallikni ifodalash va stereotiplarni engish imkonini beradi.

Ijodiy faoliyat jarayonida inson o'zgarishlarga moslashishni o'rganadi, bu zamonaviy dunyoda ayniqsa muhimdir. Bundan tashqari, ijodkorlik intellektual, hissiy va ijtimoiy jihatlarni uyg'unlashtirgan holda shaxsning uyg'un rivojlanishiga yordam beradi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish nafaqat professional muvaffaqiyatga erishish yo'li, balki shaxsiy o'sishning muhim elementi bo'lib, insonning yanada yaxlit va o'ziga ishongan bo'lishiga yordam beradi.

Boshlang'ich maktab yoshi (6-10 yosh) kognitiv jarayonlarning faol rivojlanishi bilan tavsiflanadi, bu ijodiy salohiyatni rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratadi. Bu yoshda bolalarda yuqori qiziqish, yangi narsalarga ochiqlik va fantaziya qilish qobiliyati mavjud. Ularning tafakkuri hali stereotiplar bilan cheklanmagan, bu ularga osongina original g'oyalarni yaratishga imkon beradi.

Hissiy sezgirlik va o'zini namoyon qilish istagi ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradi. Kichik maktab o'quvchilari o'yinlarda, rasm chizishda va hikoyalar yozishda bajonidil qatnashadilar, bu esa tasavvurni uyg'otadi. Kattalar yordami muhim rol o'ynaydi: maqtov va ma'qullash bolaning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi.

Bundan tashqari, bu yoshda hamkorlik ko'nikmalari faol rivojlanadi, bu bolalarga guruhlarda ishlash, fikr almashish va innovatsion echimlarni topish imkonini beradi. Biroq, uning tashabbusini bostirmaslik uchun har bir bolaning individual xususiyatlarini hisobga olish kerak.

Shunday qilib, boshlang'ich maktab yoshi - bu qulay muhit yaratilgan va o'qituvchilar va ota-onalar tomonidan qo'llab-quvvatlangan holda ijodiy qobiliyatlarni muvaffaqiyatli rivojlantirish mumkin bo'lgan davr.

Kichik yoshdagi maktab o'quvchilarida ijodiy qobiliyatlarni samarali rivojlantirish uchun turli xil usul va usullardan foydalanish muhimdir. Masalan, kollajlar yaratish, mini insholar yozish yoki teatr tomoshalarida qatnashish kabi ijodiy faoliyatni o'quv jarayoniga kiritish bolalarning o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishiga yordam beradi. Bunday topshiriqlar nafaqat tasavvurni uyg'otadi, balki tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini, o'z fikrini ifoda etish qobiliyatini ham rivojlantiradi.

Ishonch va qo'llab-quvvatlash muhitini yaratishga alohida e'tibor berilishi kerak. Bolalar g'ayrioddiy yoki noan'anaviy bo'lib tuyulsa ham, ularning g'oyalari qadrlanishini his qilishlari kerak. Bu o'z-o'ziga ishonchni va tajriba qilishga tayyorlikni oshirishga yordam beradi.

Shaxsiy va jamoaviy ishlarni birlashtirish muhimdir. Qo'shma loyihalar bolalarni bir-birini tinglashga, murosaga kelishga va tengdoshlarining g'oyalaridan ilhom olishga o'rgatadi. Shu bilan birga, individual topshiriqlar har bir bolaga o'ziga xosligini ko'rsatishga imkon beradi.

Usullarning malakali kombinatsiyasi, kattalarni qo'llab-quvvatlash va individual xususiyatlarni hisobga olish kichik maktab o'quvchilarining ijodiy salohiyatini ochish uchun maqbul sharoitlarni yaratadi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning muhim jihati ham zamonaviy texnologiyalardan foydalanish hisoblanadi. Interfaol platformalar, raqamli vositalar va multimedia resurslari bolalarga animatsiya, video yoki raqamli chizmalar yaratish kabi ifodaning yangi shakllarini o'rganish imkonini beradi. Bu nafaqat ularning imkoniyatlarini kengaytiradi, balki o'quv jarayonini yanada qiziqarli va rag'batlantiradi.

Mustaqillik va tashabbusni rag'batlantirish ham birdek muhim. O'qituvchilar va ota-onalar bolalarga qaror qabul qilish va mas'uliyatni o'z zimmalariga olish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradigan faoliyat yoki ijodiy mavzularni tanlashni taklif qilishlari mumkin. Bu ham bilim va izlanishga qiziqishning shakllanishiga yordam beradi.

Nihoyat, fikr-mulohazalarning rolini unutmaslik kerak. Ishni konstruktiv baholash, kuchli tomonlarga urg'u berish va yaxshilash bo'yicha yumshoq tavsiyalar

bolalarga o'z yutuqlarini ko'rishga va keyingi rivojlanishga intilishga yordam beradi. Bunday ko'mak ularning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi, yangi ijodiy izlanishlarga undaydi.

Bolalarning xulq-atvori va faoliyatini kuzatish ularning individual xususiyatlarini, qiziqishlari va moyilligini aniqlashga imkon beradi. Kuzatish jarayonida nafaqat tashqi ko'rinishlarni, balki bolaning ichki tajribalarini ko'rsatishi mumkin bo'lgan hissiy reaksiyalarni ham qayd etish muhimdir. Misol uchun, chekinish yoki tajovuz ko'pincha moslashish yoki muloqot qilishdagi qiyinchiliklarning signalidir.

O'yin faoliyatiga alohida e'tibor berilishi kerak, chunki o'yinda bolalar o'z his-tuyg'ularini va fikrlarini tabiiy ravishda ifoda etadilar. O'yinni tomosha qilish orqali siz bolaning boshqalar bilan qanday munosabatda bo'lishini, qanday rollarni tanlashini va ziddiyatli vaziyatlarni qanday engishini tushunishingiz mumkin. Bu ijtimoiy ko'nikmalar va hissiy intellektning rivojlanish darajasini aniqlashga yordam beradi.

Kuzatish sodir bo'lgan kontekstni ham hisobga olish kerak. Tengdoshlar guruhidagi bolaning xatti-harakati uning yolg'iz yoki kattalar ishtirokidagi xatti-harakatlaridan farq qilishi mumkin. Bu uning shaxsiyati va dunyo bilan o'zaro munosabatlarining xususiyatlarini to'liqroq tasavvur qilish imkonini beradi.

Muntazam monitoring muammolarni o'z vaqtida aniqlashga yordam beradi va bolaning barkamol rivojlanishiga yordam beradi.

Testlar, ijodiy topshiriqlar va loyihalar kabi diagnostika usullaridan foydalanish o'quvchilarning qobiliyatlari, bilimlari va shaxsiy xususiyatlari haqida har tomonlama tasavvurga ega bo'lish imkonini beradi. Testlar, ayniqsa standartlashtirilgan testlar, materialni o'zlashtirish darajasini ob'ektiv baholash, bilimlardagi kamchiliklarni aniqlash va proksimal rivojlanish sohalarini aniqlash imkonini beradi. Biroq, ularning cheklanganligi shundaki, ular har doim ham fikrlash va ijodkorlikning individual xususiyatlarini hisobga olmaydilar.

Ijodiy topshiriqlar, aksincha, o'quvchilarning imkoniyatlarini, muammolarni nostandart tarzda yechish va o'z fikrini ifoda etish qobiliyatini ochib beradi. Ular,

ayniqsa, hissiy intellekt, tasavvur va motivatsiyani tashxislashda samaralidir. Loyiha faoliyati, o'z navbatida, nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni birlashtirib, jamoada ishlash, rejalashtirish va maqsadlarga erishish qobiliyatini baholash imkonini beradi.

Eng to'liq tasvirni olish uchun turli xil texnikalarni birlashtirish muhimdir. Masalan, testlar asosiy bilimlarni, ijodiy topshiriqlar ijodkorlikni, loyihalar esa bilimlarni amaliyotda qo'llash qobiliyatini tekshirishi mumkin. Bunday yondashuv nafaqat tashxis qo'yish, balki o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga, tanqidiy fikrlash va mustaqillikni rivojlantirishga yordam beradi.

Bolalar ijodiyoti mahsulotlarini tahlil qilish nafaqat bolaning rivojlanish darajasini baholashga, balki uning ichki dunyosini, hissiy holatini va atrofdagi voqelikni idrok etishning o'ziga xos xususiyatlarini tushunishga imkon beradi. Masalan, chizmalar ko'pincha bola har doim so'z bilan ifoda eta olmaydigan tajriba, qo'rquv yoki quvonchni aks ettiradi. Rang sxemasi, kompozitsiya va mavzuni tanlash psixologik holatni, o'zini o'zi qadrlash darajasini va hatto yashirin nizolar mavjudligini ko'rsatishi mumkin.

Insholar, o'z navbatida, bolaning nutqi va kognitiv qobiliyatlarini ochib beradi. Matn orqali uning qanday mantiqiy aloqalar qurishini, tasavvurini ishga solayotganini va o'z fikrlarini ifodalashini ko'rishingiz mumkin. Yozishdagi xatolar, takrorlangan mavzular yoki g'ayrioddiy syujetlar chuqurroq tahlil qilish uchun signal bo'lishi mumkin.

Bolaning qo'llari bilan yaratilgan hunarmandchilik uning nozik vosita mahoratini, qat'iyatligini va ijodkorligini namoyish etadi. U tanlagan materiallar va ularni qayta ishlash usullari ham afzalliklar va rivojlanish darajasini ko'rsatadi. Shuni hisobga olish kerakki, har bir ijodiy mahsulot alohida shaxsning o'ziga xos "izi" bo'lib, bu ehtiyotkorlik va puxta o'rganishni talab qiladi.

Bolalar ijodiyoti mahsulotlarini tahlil qilishda yosh xususiyatlarini va ular yaratilgan sharoitlarni hisobga olish kerak. Misol uchun, maktabgacha yoshdagi bolalarning rasmlari ko'pincha eskiz va yorqin rangga ega bo'lib, ularning hissiyligi va spontanligini aks ettiradi. Maktab o'quvchilari uchun kompozitsiya murakkablashib, syujetlar mazmunli bo'lib boradi, bu mavhum tafakkurning

rivojlanganidan dalolat beradi. Tafsilotlarga e'tibor berish kerak: g'ayrioddiy nisbatlar, ba'zi elementlarning yo'qligi yoki ularning gipertrofiyasi ichki tajribalar yoki idrokning o'ziga xos xususiyatlarini ko'rsatishi mumkin.

Maktab o'quvchilarining insholari ham puxta yondashishni talab qiladi. Takrorlanuvchi mavzular yoki syujetlar ma'lum tajribalar yoki qiziqishlarga bog'liqligini ko'rsatishi mumkin. Leksik tanlov, grammatik tuzilmalar va yozuv uslubi lug'at va nutqning rivojlanish darajasini baholashga imkon beradi. Shu bilan birga, bolalar ijodiyotini tahlil qilish ham bolaning yashirin qobiliyatlari va qiziqishlarini aniqlashga yordam beradi. Misol uchun, agar chizmalarda yorqin, to'yingan ranglar va murakkab kompozitsiyalar ustunlik qilsa, bu rivojlangan tasavvur va badiiy qobiliyatlarni ko'rsatishi mumkin. Bola nostandart metaforalarni ishlatadigan yoki original syujetlarni yaratadigan insholarda adabiy iste'dodning yaratilishini ko'rish mumkin.

Ijodiy mahsulot yaratilgan kontekstni hisobga olish muhimdir. Oila, maktab, atrof-muhit va hatto hozirgi voqealarning ta'siri bolaning ishida aks etishi mumkin. Masalan, oila tasvirlangan rasm bolaning yaqinlari bilan munosabatlarini qanday qabul qilishini ko'rsatishi mumkin, erkin mavzudagi insho esa uning orzulari va qo'rquvlarini ochib beradi.

Ijodkorlikni tahlil qilish bolaning rivojlanish dinamikasini kuzatish imkonini beradi. Turli vaqtlarda yaratilgan asarlarni taqqoslash uning qiziqishlari, hissiy holati va qobiliyatlari qanday o'zgarishini tushunishga yordam beradi. Bu, ayniqsa, mumkin bo'lgan muammolarni o'z vaqtida tuzatish va ijobiy o'zgarishlarni qo'llab-quvvatlash uchun muhimdir.

Bolalar ijodiyoti nafaqat o'zini namoyon qilish usuli, balki bolaning ichki dunyosini, uning ehtiyojlari va imkoniyatlarini tushunish uchun qimmatli vositadir.

Ijodiy o'z-o'zini anglash uchun sharoit yaratish individual manfaatlarni ilhomlantiradigan va qo'llab-quvvatlaydigan muhitni yaratishdan boshlanadi. Har kim o'ziga yoqadigan narsani topa oladigan turli klublar va studiyalarni tashkil etish muhim: chizmachilik va musiqadan tortib dasturlash va teatr san'atigacha. Bunday

platformalar nafaqat ko'nikmalarni rivojlantiradi, balki shaxsiy o'sishni rag'batlantiradigan ichki salohiyatni ochishga yordam beradi.

Ijodkorlikni rag'batlantirishda o'yinlar va musobaqalar asosiy rol o'ynaydi. Ular sog'lom raqobat muhitini yaratadi, ishtirokchilarni o'zlarini yaxshilashga undaydi va g'ayrioddiy vaziyatlarda o'zini namoyon qilishga imkon beradi. Har bir inson o'zini ijodiy jarayonning bir qismi sifatida his qilishi uchun bu mashg'ulotlar barcha yoshdagi va mahorat darajasi uchun ochiq bo'lishi muhimdir.

O'qituvchilar va murabbiylarning qo'llab-quvvatlashi ham bir xil darajada muhimdir. Ularning vazifasi nafaqat bilimlarni etkazish, balki ilhomlantirish va qo'rquv va shubhalarni engishga yordam berishdir. Ijodiy o'zini o'zi anglash faqat ishonch va erkinlik sharoitida mumkin, bu erda xatolar muvaffaqiyatga erishish yo'lining bir qismi sifatida qabul qilinadi.

Ijodkorlik uchun sharoit yaratish har bir ishtirokchining qiziqishlari, imkoniyatlari va hissiy holatiga e'tibor berishni talab qiladigan murakkab jarayondir.

Ijodiy muhitning muhim elementi - bu g'oyalarni hayotga tatbiq etish imkonini beruvchi resurslar va vositalardan foydalanish. Bu ilg'or san'at materiallari, musiqa asboblari, video uskunalari yoki dizayn dasturlarini o'z ichiga olishi mumkin. Bunday manbalar nafaqat yaratish jarayonini osonlashtiradi, balki imkoniyatlar, ilhomlantiruvchi tajribalar va yangi kashfiyotlar ufqlarini kengaytiradi.

Kosmosning roli haqida unutmang. Yakka tartibda ham, guruhlarda ham ishlashingiz mumkin bo'lgan qulay, yorug' va funktsional joylar diqqatni jamlash va qulaylikni oshiradi. Ayniqsa, makon moslashuvchan bo'lishi, turli faoliyat va loyihalarga moslashishga imkon berishi juda muhimdir.

Ijodiy ishlarni omma oldida namoyish etish uchun imkoniyatlar yaratish ham muhim ahamiyatga ega. Ko'rgazmalar, kontsertlar, festivallar yoki onlayn platformalar ishtirokchilarga o'z ishlarining ahamiyatini his qilishlari, fikr-mulohazalarini olishlari va keyingi rivojlanish uchun ilhomlanishlariga yordam beradi.

Va nihoyat, o'zaro qo'llab-quvvatlash va hurmat muhiti muhim bo'lib qolmoqda. Har bir inson o'z g'oyalari qadrlanayotganini, mehnatlari e'tirof etilishini

his qilsa, bu ularni yangi marralarni zabt etishga undaydi, o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi.

Ijodiy muhitning muhim jihati ham bilim va ta'lim resurslaridan foydalanishdir. Ishtirokchilar o'rtasida mahorat darslari, ma'ruzalar, kurslar va tajriba almashish ko'nikmalarni rivojlantirishga va muammolarni hal qilishda yangi yondashuvlarni topishga yordam beradi. Ta'lim ijodiy jarayonning ajralmas qismi bo'lib, o'sish va kasbiy rivojlanishni rag'batlantiradi.

Atrofimizdagi dunyodan olinishi mumkin bo'lgan ilhomning roli bundan kam emas. Sayohat qilish, madaniy tadbirlarda qatnashish, hamfikrlar bilan muloqot qilish yoki shunchaki tabiatni kuzatish yangi g'oyalar manbai bo'lishi mumkin. Ijodiy muhit bunday faoliyatni rag'batlantirishi, dunyoqarashini kengaytirish imkonini berishi kerak.

Bundan tashqari, erkinlik va tuzilish o'rtasidagi muvozanatni hisobga olish kerak. Bir tomondan, ijodkorlik tajriba uchun joy talab qiladi, boshqa tomondan, aniq maqsadlar va muddatlar diqqatni jamlashga va loyihalarni yakunlashga yordam beradi. Jarayonni boshqarishdagi moslashuvchanlik motivatsiyani saqlab qolish va charchashdan qochish imkonini beradi.

Nihoyat, jamoat yordami muhim ahamiyatga ega. Qo'shma loyihalar, muhokamalar va hamkorlik nafaqat tajribani boyitadi, balki kattaroq narsaga daxldorlik tuyg'usini ham yaratadi, bu esa yangi yutuqlarni ilhomlantiradi.

Har bir bolaga individual yondashuv shaxsning barkamol rivojlanishining asosidir. Har bir bola o'ziga xosdir: uning o'z qiziqishlari, o'rganish tezligi, hissiy xususiyatlari va qobiliyatlari bor. O'qituvchi yoki ota-onaning vazifasi bu xususiyatlarni tan olish va bola o'z salohiyatiga erishish uchun sharoit yaratishdir. Bu g'amxo'rlik, moslashuvchanlik va o'qitish usullarini muayyan ehtiyojlarga moslashtirishga tayyorlikni talab qiladi.

Rivojlanishning nafaqat intellektual, balki hissiy jihatlarini ham hisobga olish muhimdir. Masalan, ba'zi bolalar ma'lumotni vizual tasvirlar orqali, boshqalari amaliy harakatlar orqali yaxshiroq idrok etadilar. Ba'zi odamlar qo'llab-quvvatlash va maqtovgga muhtoj, boshqalari esa mustaqillik va qiyinchiliklarga muhtoj. Individual

yondashuv tashabbusni bostirishi yoki bolani ishonchsiz his qilishiga olib keladigan naqshlardan qochishga yordam beradi.

Ushbu yondashuvning asosiy elementi dialogdir. Bola o'z fikri muhimligini va uning manfaatlari hisobga olinishini his qilishi kerak. Bu o'rganishga bo'lgan ishonch va motivatsiyani oshiradi. Bundan tashqari, individual yondashuv tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi, chunki bola nafaqat ko'rsatmalarga rioya qilishni, balki muammolarni hal qilishning o'z usullarini izlashni o'rganadi.

Individual yondashuv - bu shunchaki usul emas, balki bolaning o'ziga ishongan, qiziquvchan va qiyinchiliklarni engishga tayyor bo'lishiga yordam beradigan falsafa.

Individual yondashuv, shuningdek, bola rivojlanayotgan ijtimoiy kontekstni hisobga olishni ham o'z ichiga oladi. Uning shaxsini shakllantirishda oilaviy qadriyatlar, madaniy an'analar va muhit muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi yoki ota-ona bolaning individualligini yo'qotmasdan hayotiga integratsiyalashuviga yordam berish uchun ushbu jihatlarga sezgir bo'lishi kerak. Bu, ayniqsa, bolalar ko'plab tashqi ta'sirlarga duchor bo'lgan zamonaviy dunyoda muhimdir.

Yana bir muhim jihat - bu hissiy intellektning rivojlanishi. O'z his-tuyg'ularini tushunish va ifodalashni o'rgangan bola qiyinchiliklarni yaxshiroq engadi va boshqalar bilan uyg'un munosabatlar o'rnatadi. Individual yondashuv bolaga his-tuyg'ularini tushunishga va ularni boshqarishni o'rganishga yordam beradigan ushbu sohaga e'tibor berishga imkon beradi.

Nihoyat, bu yondashuv barqaror motivatsiyani shakllantirishga yordam beradi. Uning sa'y-harakatlari qadrlanib, muvaffaqiyatlari nishonlanayotganini ko'rgan bola o'ziga ishona boshlaydi. Bu keyingi o'sish va rivojlanish uchun mustahkam poydevor yaratadi, o'quv jarayonini nafaqat samarali, balki quvonchli qiladi.

Barkamol shaxsni shakllantirishda ota-onalarning bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish jarayoniga jalb etilishi asosiy rol o'ynaydi. Ota-onalar bolaning sevimli mashg'ulotlariga qiziqish ko'rsatib, bolaning o'z potentsialini ochib berishi uchun qulay sharoit yaratadilar. Birgalikda ijodiy ish bilan shug'ullanish, xoh

u rasm, xoh haykaltaroshlik, xoh musiqa bo'lsin, nafaqat hissiy aloqani mustahkamlaydi, balki tasavvur va ijodkorlikni ham rag'batlantiradi.

Ota-onalar o'z umidlarini yuklamasliklari, balki bolaning tashabbusini qo'llab-quvvatlashlari muhimdir. Bu unga o'zini ishonchli va erkin his qilish imkonini beradi. Misol uchun, siz uy ko'rgazmalarini yoki mini-kontsertlarni tashkil qilishingiz mumkin, bu erda bola o'z yutuqlarini namoyish qilishi mumkin. Bunday tadbirlar nafaqat rag'batlantiradi, balki o'z-o'zini taqdim etish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Bundan tashqari, ota-onalar ijodkorlik hayotning ajralmas qismi ekanligini ko'rsatib, namuna bo'lishlari mumkin. Muzeylarga, teatrlarga yoki mahorat darslariga birgalikda tashrif buyurish sizning dunyoqarashingizni kengaytiradi va yangi g'oyalarni ilhomlantiradi. Asosiysi, bola o'zining ijodiy izlanishlari qadrlanishi va qabul qilinishini his qiladigan ishonch va qo'llab-quvvatlash muhitini yaratishdir.

Ijodkorlikni aniqlash va rivojlantirishga tizimli yondashuv nafaqat jarayonni tuzish, balki shaxsning imkoniyatlarini maksimal darajada ochish uchun sharoit yaratish imkonini beradi. Shuni hisobga olish kerakki, ijodkorlik o'z-o'zidan paydo bo'ladigan harakat emas, balki ko'plab omillarning o'zaro ta'siri natijasidir: atrof-muhit, ta'lim, motivatsiya va shaxsiy fazilatlar. Tizimlashtirish ijodiy fikrlashni rivojlantirishga hissa qo'shadigan naqshlarni aniqlashga va uning namoyon bo'lishiga to'sqinlik qiladigan to'siqlarni olib tashlashga yordam beradi.

Tizimli yondashuvning asosiy jihatlaridan biri tajriba o'tkazish rag'batlantiriladigan va xatolarga yo'l qo'yiladigan qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratishdir. Bu odamga yangi g'oyalar va echimlarni izlashda o'zini erkin his qilish imkonini beradi. Bundan tashqari, aqliy hujum, vaziyatlarni tahlil qilish yoki fanlararo yondashuvlardan foydalanish kabi fikrlashni rag'batlantiradigan usullarni joriy etish muhimdir.

Ijodiy faoliyat natijalarini baholash va tahlil qilish bosqichi ham muhim ahamiyatga ega. Bu nafaqat yutuqlarni qayd etish, balki o'sish sohalarini aniqlash imkonini beradi, bu esa keyingi rivojlanishga hissa qo'shadi. Tizimli yondashuv

ijodkorlikni epizodik hodisadan barqaror amaliyotga aylantirib, jarayonning uzluksizligini ta'minlaydi.

Ijodiy jarayonni tizimlashtirish cheklov emas, balki potentsialni ochish va ijodkorlikni hayotning ajralmas qismiga aylantirishga yordam beradigan vositadir.

Ta'lim jarayonida ijodiy usullar talabalar uchun yangi ufqlarni ochib, nafaqat bilim olish, balki tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va o'z-o'zini anglash qobiliyatini rivojlantirishga imkon beradi. Loyihaga asoslangan faoliyat, rolli o'yinlar, aqliy hujum va badiiy amaliyot kabi yondashuvlarni joriy etish o'rganishni yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. Talabalar nazariya va amaliyot o'rtasidagi bog'liqlikni ko'ra boshlaydilar, bu esa materialni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

O'qituvchilar tajriba qilishdan qo'rqqanliklari va an'anaviy usullardan tashqariga chiqishlari muhimdir. Ijodiy yondashuvlardan foydalanish moslashuvchanlikni va talabalar bilan muloqotga kirishish istagini talab qiladi. Bu nafaqat talabalarning ishtiyoqini oshiradi, balki ularning jamoada ishlash ko'nikmalarini, o'z nuqtai nazarini muhokama qilish va innovatsion echimlarni topish qobiliyatini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, ijodiy usullar zamonaviy dunyoda ayniqsa muhim bo'lgan hissiy aqlni rivojlantirishga yordam beradi. Talabalar o'z his-tuyg'ularini ifoda etishni, boshqalarni tushunishni, mantiq va sezgi muvozanatini o'rganishadi. Bu ta'lim jarayonini nafaqat kognitiv, balki shaxsan ham muhim qiladi.

O'qitishda ijodiy usullardan faol foydalanish nafaqat tendentsiya, balki o'quvchilarni kelajakdagi qiyinchiliklarga tayyorlashga yordam beradigan zaruratdir, bu erda ijodkorlik va moslashuvchanlik asosiy ko'nikmalarga aylanadi.

Ijodiy usullar ham o'quvchilarda bilim olishga doimiy qiziqishni rivojlantirishga yordam beradi. Ta'lim interaktiv va qiziqarli bo'lganda, talabalar buni majburiyat sifatida emas, balki o'zini namoyon qilish va kashf qilish imkoniyati sifatida ko'rishni boshlaydilar. Bu, ayniqsa, an'anaviy o'qitish usullari zerikarli yoki haqiqiy hayotdan uzoqda bo'lib tuyulishi mumkin bo'lgan muhitlarda juda muhimdir.

Bundan tashqari, bunday yondashuvlar talabalarning mustaqil axborot izlash va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Loyihalar ustida ishlash yoki rolli o'yinlarda qatnashish ulardan bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradigan material bilan faol munosabatda bo'lishni talab qiladi. Talabalar savol berishga, javob izlashga, olgan bilimlarini amalda qo'llashga o'rganadilar.

Ta'kidlash joizki, ijodiy o'qitish usullari ham sinfda qulay psixologik muhitni yaratishga yordam beradi. O'qituvchi ijodkorlikni rag'batlantirsa va tashabbusni qo'llab-quvvatlasa, o'quvchilar o'zlarini yanada ishonchli va erkin his qiladilar. Bu ularga xato qo'rquvini engishga va o'z qobiliyatlariga ishonchni rivojlantirishga yordam beradi.

Ijodiy yondashuvlarni ta'lim jarayoniga integratsiyalash nafaqat o'quv tajribasini boyitadi, balki o'quvchilarni tez o'zgarib borayotgan dunyoda hayotga tayyorlaydi, bunda fikrlash va yangi sharoitlarga moslashish muvaffaqiyatning asosiy omiliga aylanadi.

Shunday qilib, kichik maktab o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirish ularning shaxsiy va intellektual rivojlanishidagi muhim qadam bo'lib, kelajakda ularning hayotning turli sohalarida muvaffaqiyatlariga ta'sir qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (2013). Teaching for creativity in the common core classroom. Teachers College Press.
2. Cropley, A. J. (2006). In praise of convergent thinking. Creativity Research Journal, 18(3), 391-404.
3. Eisenberg, N., & Nigam, R. (2014). The essential role of the arts in fostering creativity in children. Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 8(1), 21-30.
4. Jaeger, A. J., & Wu, J. (2019). Promoting creativity in primary school education: A literature review. Frontiers in Psychology, 10, 612.

5. Kim, K. H. (2011). The creativity crisis: The decrease in creative thinking scores on the Torrance Tests of Creative Thinking. *Creativity Research Journal*, 23(4), 285-295
2. Artikova, N. (2022). THE IMPORTANCE OF PIRLS RESEARCH IN INCREASING THE READING LITERACY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Журнал иностранных языков и лингвистики*, 6(6), 91-98.
3. Jalilova, O. A. Q., Karimjonova, D. K. Q., & Artikova, N. S. (2024). MAKTABGACHA TA 'LIMDAGI MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI. *Academic research in educational sciences*, 5(CSPU Conference 1 Part 1), 644-646.
4. Shuxratovna, A. N. (2024). BOSHLANG'ICH TA'LIMDA CHET TILLARINI O'QITISHNING AHAMIYATI VA SAMARALI NATIJA OLISHNING QIZIQARLI YONDASHUVLARI. *Scientific Impulse*, 2(19), 108-110
5. Artikova, N. (2022). THE IMPORTANCE OF PIRLS RESEARCH IN INCREASING THE READING LITERACY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Журнал иностранных языков и лингвистики*, 6(6), 91-98.
6. Artikova, N. (2022). THE IMPORTANCE OF PIRLS RESEARCH IN INCREASING THE READING LITERACY OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS. *Журнал иностранных языков и лингвистики*, 6(6), 91-98.
7. Shuxratovna, A. N. (2024). TARBIYASI OG'IR BOLALAR BILAN ISHLASH. *ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI BEKE*, (50-1).
8. Iroda Shuhrat Qizi Pulatova Rayhona Olim Qizi Xasanova, & Nargiz Shuxratovna Artikova (2024). TA'LIMNI TASHKIL ETISH TURLARI VA SHAKLLARI. *Academic research in educational sciences*, 5 (CSPU Conference 1 Part 1), 162-165.
9. Shuxratovna, A. N. (2024). TA'LIM METODLARI VA VOSITALARI. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 2(21), 125-128